

ÖVERLÅTELSE AV FIBERNÄTSANLÄGGNING.

INNEHÅLL

Bakgrund.....	1
Inledning.....	1
Att besluta om överlåtelse.....	1
Vad kan överlåtas.....	2
Särskilda bestämmelser om bidragsfinansierade nät.....	3
Priset och anläggningens värde.....	4
Beskattning.....	5
Övrigt.....	6

Bakgrund

När bredbandsföreningar står inför ett eventuellt beslut att överlåta sina anläggningar uppstår en rad frågor. Frågor om vad som går att överlåta utöver den fysiska anläggningen (nätet), som till exempel rättigheter till mark, anslutningar och olika affärsavtal? Hur bör det som överlåts prissättas? Hur ska beslut om överlåtelse fattas? Behöver beslutet godkännas av medlemmar, kunder, markägare, stamnätsägare, kommunikationsoperatörer, tjänsteleverantörer, och bidragsgivare med flera?

Inledning

Med överlåtelse av fibernätsanläggning i detta dokument avses att en bredbandsförening, i formen av ekonomisk förening, säljer/avyttrar sitt fibernät/hela sin anläggning till någon annan aktör. Detta kan ske som en inkrämsöverlåtelse eller verksamhetsöverlåtelse. Det avses alltså inte att någon annan tar över själva föreningen, som vid en fusion eller vid överlåtelse av andelarna i föreningen.

Att besluta om överlåtelse

I de fall föreningens syfte/ändamål är att äga och driva en fibernätsanläggning kan vi utgå från att beslutet om en överlåtelse ska fattas av medlemmarna, det vill säga föreningsstämman. En styrelse kan således inte själv besluta om att nätet ska säljas, då det inte är förenligt med stadgarna. En styrelse kan dock genom proposition, eller en eller flera medlemmar genom motion lägga förslag till föreningsstämman om att anläggningen ska överlåtas. En sådan proposition eller motion (förslaget) ska framgå av kallelsen till föreningsstämman.

Eftersom att ett beslut om att överlåta den anläggning som föreningen har som syfte att driva blir konsekvensen att föreningen därefter måste avvecklas eller ändra sina stadgar beträffande syfte och verksamhet. Beslutet ska därför fattas med en kvalificerad majoritet enligt lagen om ekonomiska föreningar, det vill säga i enlighet med beslut för likvidation respektive vissa stadgeändringar, se 6 kap. 35 och 36 §§ samt 17 kap. 2§, EFL. I det fall föreningens stadgar har strängare krav än lagen vad gäller dessa beslut ska dessa tillämpas.

Ett lämpligt förfarande angående en överlåtelse är att föreningsstämman först beslutar att ge styrelsen i uppdrag att undersöka förutsättningarna för en försäljning samt att ta in underlag som offerter/anbud. Sedan kan föreningsstämman ta ställning till frågan och besluta om att genomföra försäljningen.

I anslutning till beslut om försäljning bör även beslut tas om föreningen efter genomförd försäljning ska avvecklas eller om stadgarna ska ändras så att föreningen kan drivas vidare med annat syfte och verksamhet. Om en avveckling ska ske efter att nätet har överlåtits ska styrelsen, efter överlåtelsen genomförts, till en föreningsstämma ställa ett förslag om hur föreningen ska avvecklas. Detta kan ske genom frivillig likvidation eller genom förenklad avveckling. Se förutsättningarna för dessa alternativ i 17 kap. respektive 18 kap. EFL.

Vad kan överlåtas

Materiell egendom som föreningen äger kan överlåtas, som till exempel kanalisation, fiberledning, skåp och noder med mera. Om inte särskilda undantag finns hos långgivare, bidragsgivare etc. Huruvida andra rättigheter och skyldigheter som föreningen ingått i sin verksamhet kan överlåtas bör utredas i varje enskilt fall.

I de fall rätten till mark för att lägga kanalisation utgörs av ledningsrätt får och ska även ledningsrätten överlåtas tillsammans med ledningen. Se 35 § ledningsrättslagen.

Om rätten till mark utgörs av nyttjanderätt av annat slag (markavtal) så krävs det samtycke för överlåtelse av nyttjanderätten. Vanligt är att ett sådant samtycke redan har lämnats i markavtalet, det vill säga att nätägaren enligt avtalet har rätt att överlåta nyttjanderätten i samband med att anläggningen överlåts.

Motsvarande princip gäller troligen i de flesta avtal föreningen har, det vill säga att det behövs samtycke från föreningens motparter om rättigheter och skyldigheter i avtalen ska kunna överlåtas. Några exempel på avtal som brukar förekomma i bredbandsföreningar är avtal gällande kommunikation (KO), avtal med tjänsteoperatörer, avtal med medlemmar/kunder om nätets upplåtelse (anslutningsavtal), avtal med leverantörer gällande service och underhåll med mera.

Inför en eventuell försäljning behöver styrelsen gå igenom alla avtal som föreningen har, samt ta kontakt med avtalens motparter. Vissa avtal kan behöva sägas upp med viss uppsägningstid och vissa kanske kan överlåtas med samtycke. Det kan hända att en förening har avtalsförpliktelse på ganska långa tider och att det därför kan ta några år att avyttra en verksamhet om inte köparen av anläggningen accepteras.

I ett överlåtelseavtal är det viktigt att det framgår vad det är som överläts. Både det materiella och de rättigheter och skyldigheter som grundas på avtal av olika slag.

Särskilda bestämmelser om bidragsfinansierade nät

Om föreningen fått bidrag för att anskaffa sin anläggning så kan det hända att bidragsgivaren har vissa förbehåll gällande försäljningen av nätet. Det kan finnas privata bidragsgivare som till exempel lokala stiftelser och liknande, men också kommunala, regionala och statliga bidragsgivare. Flertalet föreningar har fått bidrag genom länsstyrelse/Jordbruksverket. Dessa medel kommer vanligtvis från europeiska strukturfonderna och då främst det så kallade landsbygdsprogrammet. För dessa senare föreningar gäller bestämda regler.

Jordbruksverket har följande information på sin hemsida angående försäljning av bidragsfinansierat nät:

Huvudregeln är att du ska behålla nätet i 5 år från den dag då du fått den slutliga utbetalningen av stödet. Det finns dock möjligheter att sälja nätet. För att få sälja nätet ska du ha konkurrensutsatt försäljningen.

Om du säljer ditt nät innan slututbetalningen överläter du ditt beslut om stöd till övertagaren. Det innebär att övertagaren ska se till att villkoren i beslutet är uppfyllda. Det innebär bland annat att övertagaren ansvarar för att uppfylla följande:

- *Nätet får inte ändras fysiskt.*
- *Den nya ägaren får inte stänga ner nätet, abonnenterna ska kunna fortsätta beställa tjänster via bredbandsnätet.*
- *Det får inte uppstå någon felaktig förmån till följd av ägarbytet.*

Om du säljer ditt nät efter slututbetalningen är du fortfarande stödmottagare och ansvarar för att uppfylla de villkor som anges i beslutet. Det innebär att det är du som stödmottagare som kan behöva betala tillbaka en del av stödet om villkoren inte är uppfyllda. Därför är det viktigt att du i kontraktet avtalar med övertagaren att den ska uppfylla villkoren i beslutet.

Post och Telestyrelsen (PTS) informerar i sina bidragsvillkor 2021 att:

Innan den stödfinansierade bredbandsinfrastrukturen är färdigställd och godkänd av PTS kan stödmottagaren inte överläta infrastrukturen.

När den stödfinansierade bredbandsinfrastrukturen är färdigställd och godkänd kan den överlätas. Överlåtelsen ska göras till marknadspris och på marknadsmässiga villkor. Detta kan exempelvis fastställas genom en konkurrensutsatt försäljning i andan av upphandlingsreglerna eller genom oberoende värdering.

Även om stödmottagaren överläter den stödfinansierade bredbandsinfrastrukturen är det fortfarande stödmottagaren som ansvarar för att uppfylla de krav som anges i beslutet om stöd och dessa villkor. Det innebär således att det, även efter en överlåtelse av den stödfinansierade bredbandsinfrastrukturen, är stödmottagaren som är återbetalningskyldig om villkoren inte uppfylls.

Priset och anläggningens värde

Varje fibernätsanläggning har ett värde.

Olika typer av ekonomiska värden går att räkna fram:

1. Anskaffningsvärde = den utgift föreningen hade att bygga/anskaffa anläggningen.
2. Bokfört värde = anskaffningsvärdet minus avdragna investeringsbidrag och avskrivningar.
3. Köparens investeringsvärde = Anläggningens intäkter och kostnader i förhållande till investeringen. Här finns olika kalkylmetoder som den klassiska Payback-metoden eller nuvärdemetoden med flera för att räkna fram till vilket pris köpet/investeringen är lönsam för köparen.

Det finns även andra ekonomiska värden som en förening bör ta ställning till, nämligen medlemmarnas ekonomiska värde:

1. Kommer försäljningen innebära att medlemmarna får tillbaka eller förlorar värdet på sina insatser?
2. Kommer försäljningen innebära att medlemmarna får högre eller lägre avgifter som kunder hos den nya nätägaren?

Det som ofta avgör priset på försäljningen av en fibernätsanläggning är dock marknadsvärdet.

Marknadsvärdet = De pris som säljare respektive köpare är villiga att acceptera om en anläggning bjuds ut på en öppen marknad.

En föreningsstämma bör alltså ta ställning till om relationen mellan marknadsvärdet och annan värderingsgrund är rimlig inför ett beslut om att överlåta anläggningen.

En fråga som uppstår emellanåt är om det är tillåtet att sälja en anläggning till ett mycket lägre pris än marknadsvärdet på anläggningen?

Enligt lagen om ekonomiska föreningar är affärshändelse som medför att föreningens förmögenhet minskar och som inte har rent affärsmässig karaktär för föreningen eller är en naturlig del i föreningens ekonomiska relation med medlemmarna otillåtet. Se 12 kap. 1 och 2 §§, EFL.

Att sälja en anläggning som kostat miljoner att anskaffa för en krona är inte en affärsmässig affärshändelse. Men denna regel är i första hand till för att skydda föreningens medlemmar och borgenärer. Så om det inte finns några medlemmar eller fordringsägare som motsätter sig försäljningen, kommer förmodligen överlåtelsen inte klandras. Men om någon skulle klaga på en sådan överlåtelse kan det bli så att den som fått köpa anläggningen till ett omotiverat lågt pris får återföra det, det vill säga att affären betraktas som ogiltig och går tillbaka eller alternativt att de som medverkat till beslutet få ansvara för bristen, se 12 kap 7 och 8 §§, EFL.

Beskattning

Skatteverket har gjort följande bedömning:

Under vissa förutsättningar behöver en fiberförening inte betala moms vid en försäljning av verksamheten eller en verksamhetsgren.

Om hela eller delar av verksamheten säljs ska försäljningen redovisas i inkomstdeklarationen.

Om verksamheten säljs till underpris, det vill säga under marknadsvärde är huvudregeln inkomstskattemässigt att uttagsbeskattning ska göras. Under vissa förutsättningar kan en försäljning ske till underpris utan att någon uttagsbeskattning ska göras.

Förklaring första stycket:

Första stycket avser de fall försäljningen är att betrakta som en verksamhetsöverlåtelse eller endast försäljning av en tillgång. Bestämmelsen finns i 2 kap. 1b § mervärdesskattelagen.

För att försäljningen ska anses vara en verksamhetsöverlåtelse så ska den som förvärvat anläggningen fortsätta att driva verksamhet enligt samma skattskyldighet. Övertagaren ska alltså dels haft rätt till att dra av momsen (ingående moms) som överlåtaren lagt på försäljningen och dels bedriva en utåtriktad verksamhet som innebär att den kommer ha en utgående moms på anläggningens verksamhet.

Förklaring andra stycket:

Av andra stycket framgår att föreningen ska deklarerat för sin försäljning av anläggningen i sin inkomstdeklaration.

Förklaring tredje stycket:

Bestämmelserna om uttagsbeskattning finns i 22 kap. inkomstskattelagen och innebär i korthet att näringsidkare som överlåter en tillgång utan ersättning eller mot ersättning som understiger marknadsvärdet utan att detta är affärsmässigt motiverat ska beskattas som om tillgången överlåtits mot en ersättning som motsvarar marknadsvärdet.

Med ”inkomstskattemässig uttagsbeskattning” menas att föreningen i sin inkomstdeklaration inte bara ska redovisa försäljningspriset utan även mellanskillnaden upp till marknadspriset.

Av andra meningens i samma stycke framgår att försäljning kan ske till underpris utan beskattning av mellanskillnaden under att vissa förutsättningar. Dessa förutsättningar anges i 23 kap. Inkomstskattelagen. En förutsättning här kan sägas vara att det ska anses vara en verksamhetsöverlåtelse och att övertagaren ska vara omedelbart skattskyldig för näringsverksamhet på anläggningen den förvärvat. Det finns dock en rad undantag för underprisöverlåtelse utan beskattning. Ett sådant undantag att notera särskilt är att om priset inte motsvarar minst tillgångens skattemässiga värde, ska överlåtelsen behandlas som om tillgången avyttras mot en ersättning som motsvarar det skattemässiga värdet. Tillgången anses i sådant fall förvärvat för samma belopp. Se 23 kap. 10§. IL.

Med skattemässigt värde på inventarier avses anskaffningsvärdet minskat med gjorda värdeminskingsavdrag och liknande avdrag. 2 kap. 33§. II.

Övrigt

Eftersom att en överlåtelse av anläggningen också innebär att föreningen/medlemmarna tappar makten och kontrollen över det är det viktigt att så långt det är möjligt säkerställa att övertagaren avser att driva det vidare, underhålla, bygga ut och ansluta nya fastigheter.

Ha respekt för tiden och processen att sälja en fibernätsanläggning och att avveckla en förening. Det tar vanligtvis ett par år att genomföra en sådan process.